

Žárovky na skládkách zamořují zbytečně okolí

13.10.2011, ModerniObec.iHNed.cz

Počet úsporných žárovek v domácnostech stoupá. Lidé je však nerecyklují a na skládkách ročně končí více než tisíc tun směsi skla, plastů, kovů a hlavně zhruba 75 kilogramů toxické rtuti. Úsporné žárovky je třeba odevzdat ve sběrných dvorech, v prodejních elektrospotřebičů nebo uložit do speciálních sběrných nádob.

Zákaz prodeje nových 60wattových wolframových žárovek přiměje stovky tisíc domácností k postupnému nákupu úsporných světelných zdrojů. Podle odhadu společnosti EKOLAMP úsporné žárovky využívá nyní více než 80 procent domácností: "Průzkumy v posledních letech ukázaly zhruba sedmiprocentní meziroční nárůst. Téměř každá domácnost určitý počet úsporných žárovek využívá, jejich počet se bude nadále zvyšovat," říká Radoslav Chmela, zástupce společnosti EKOLAMP, která zajišťuje zpětný odběr a následnou recyklaci použitých světelných zdrojů.

S rapidním růstem počtu úsporných žárovek roste také potřeba jejich recyklace. Ta je nutná kvůli toxické rtuti, kterou v malém množství světelné zdroje obsahují. Podle analýzy společnosti EKOLAMP na skládkách zbytečně končí 66 procent doma použitých a vyřazených úsporných světelných zdrojů. "To představuje značnou ekologickou zátěž více než tisíce tun směsi skla, plastů, kovů a hlavně zhruba 75 kilogramů toxické rtuti ročně," říká Radoslav Chmela, zástupce společnosti EKOLAMP. Ta doposud zřídila více než 3000 sběrných míst a každým rokem buduje stovky dalších. Vylouží lá svítidla odebírají i veškeré prodejny elektrospotřebičů.

Úsporná svítidla opravdu recykluje jen 40 procent domácností

Podle posledního průzkumu společnosti EKOLAMP domácnosti uvádějí, že recyklují 83 procent úsporných kompaktních zářivek, přičemž v roce 2006 to tvrdilo jen 28 procent. Praxe však ukazuje, že úsporné žárovky opravdu ekologicky zlikviduje jen 40 procent domácností: "Lidé vědí, že by neměli úsporné žárovky házet do běžné popelnice, ale mnoho jich to stejně udělá. Postupnou osvětou chceme dosáhnout až 65procentního podílu," popisuje vývoj v recyklaci Radoslav Chmela. V loňském roce se tak zpět do výroby vrátilo 721,9 tuny zářivek a 276,9 tuny průmyslových svítidel. "Materiálově jsme využili až 96,2 procenta surovin ze světelných zdrojů. Ročně se podaří recyklovat zhruba 25 kilogramů rtuti," vyjmenovává Radoslav Chmela.

Recyklovat se musí kvůli toxické rtuti a obsahu druhotných surovin Hlavním důvodem pro recyklaci úsporných žárovek je zmiňovaná toxická rtuť, která je uvnitř světelného zdroje neškodná a pro svícení nutná. Zátěž pro životní prostředí představuje jen při neodborné likvidaci. "Na zářivku je nutné pohlížet jako na **elektroodpad**, který do komunálního odpadu také nepatří. Rovněž mobily, počítače nebo televize obsahují řadu toxických látek, které musí být odborně recyklovány," dodává Chmela.

Rtuť se v úsporných světelných zdrojích vyskytuje ve velmi malém množství (cca 2-5 mg). Například v klasickém teploměru je rtuti 500krát více. "Při náhodném rozbití zářivky je třeba místnost dobře vyvětrat, střepy zamést a odvézt do sběrného dvora. Problém nastává při ukládání většího množství úsporných světelných zdrojů na skládkách komunálního odpadu, kde dochází k větším únikům rtuti do ovzduší nebo do půdy a vody," vysvětluje Matěj Man z organizace Arnika.

Větší koncentrace rtuti mohou znečistit půdu i vodu, v níž se rtuť může transformovat do obzvláště nebezpečné organické formy. Ta se posouvá v potravním řetězci vzhůru, je bioakumulativní a je nebezpečná především pro nervovou soustavu.

Firmy mají o recyklaci úsporných světelných zdrojů a svítidel zájem

Kromě sběrných míst je možné odevzdávat vylouží lá zářivky také do malých sběrných nádob, které se začínají objevovat v mnoha firmách: "Zájem firem o umístění sběrných nádob roste meziročně o 61 procent. Doposud jsme jich rozmístili 1300 a jen letos jich přibýlo 178," dodává Radoslav Chmela.

Domácnostem se doporučuje použité **úsporné zářivky** odevzdat k recyklaci v jakékoli prodejně s elektrospotřebiči či v některém z 3300 sběrných míst po celé republice.

Více informací o správné likvidaci úsporných svítidel je k dispozici na <http://www.ekolamp.cz>.

RYCHLÁ FAKTA:

- úsporné žárovky využívá více než 80 procent domácností
- ekologicky je zlikviduje jen 40 procent domácností
- na skládkách ročně končí tuny recyklovatelného odpadu a hlavně 75 kg toxické rtuti
- větší koncentrace rtuti znečišťují půdu i vodu, v níž se rtuť může transformovat do obzvláště nebezpečné organické formy
- úsporné žárovky je proto nutné recyklovat: EKOLAMP zřídil více než 3000 sběrných míst a každým rokem stovky přibývají
- zpětný odběr zdarma zajistí i každá elektro prodejna
- více na <http://www.ekolamp.cz>